

Бориспільський міськрайонний суд Київської області
08300, м. Бориспіль, вул. Київський шлях, 72, тел./факс (04595) 6-76-19,
inbox@bpm.ko.court.gov.ua

**Узагальнення судової практики розгляду
справ про адміністративні правопорушення за ст. 124 КУпАП України
Бориспільським міськрайонним судом Київської області за період 2016 - 2017
року**

Бориспільським міськрайонним судом Київської області на виконання заходів, передбачених планом роботи суду консультантом суду проведено узагальнення судової практики судового розгляду справ про адміністративні правопорушення за період 2016 - 2017 року за ст. 124 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) на основі даних статистичної звітності форми № 3 «Про розгляд судом справ про адміністративні правопорушення та щодо осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності за 2016 рік».

Мета узагальнення – дослідження щодо застосування судом чинного законодавства при розгляді судових справ про адміністративні правопорушення за ст. 124 КУпАП, виявлення при цьому складних питань у судовій практиці та з'ясування можливих шляхів для їх вирішення.

Пропорушення на транспорті мають загальні родові ознаки злочинів і проступків і класифікуються, як і в інших галузях суспільної діяльності. Вони поділяються на кримінальні злочини, адміністративні проступки, цивільно-правові делікти, дисциплінарні проступки.

Усі види пропорушень на транспорті мають деякі спільні ознаки. Об'єктом цих пропорушень є суспільні відносини у сфері безпечної роботи транспорту або суспільна безпека. Суспільна безпека в якості об'єкта цих пропорушень означає сукупність відносин, що забезпечують охорону життя і здоров'я людей, матеріальних цінностей, навколишнього природного середовища, безаварійну роботу транспорту в цілому.

Наслідками таких пропорушень часто бувають аварії, катастрофи, нещасні випадки з людьми, що спричиняють шкідливі наслідки для здоров'я і майна людей, навколишнього природного середовища або викликають загрозу для них. Часто в результаті транспортних пропорушень не витримується графік руху транспортних засобів, затримка перевезення вантажів і пасажирів, дезорганізується робота транспортних підприємств.

Суспільна небезпека цих пропорушень має два аспекти: по-перше, виникає небезпека життя та здоров'ю людей; по-друге, спричиняється матеріальна шкода або виникає її загроза, і разом з цим, порушується безпечне функціонування самого транспорту.

Особливістю транспортних пропорушень є те, що шкода особі або майну завдається в основному при порушенні правил використання джерел підвищеної небезпеки, а також шляхом порушення правил безпеки. Це дає підстави виділити транспортні правопорушення у відокремлену самостійну групу. Як свідчить аналіз, всі транспортні правопорушення мають єдиний родовий об'єкт, багато загального в ознаках об'єктивної і суб'єктивної сторін, усі вони скоєні у певній сфері діяльності як результат взаємодії людини з транспортним засобом.

Згідно ст. 124 Кодексу України про адміністративні правопорушення – порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження

транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

В провадженні Бориспільського міськрайонного суду Київської області у 2016 році перебувало 3684 справи про адміністративне правопорушення з яких розглянуто - 2888 справ + 688 справ повернуто для належного оформлення, відсоток розгляду справ становить 97%, залишок справ на 01.01.2017 року становить 108 справ.

За період 2017 року в провадженні Бориспільського міськрайонного суду Київської області перебувало 1032 справи про адміністративне правопорушення, з яких розглянуто - 697 справ + 163 справи повернуто для належного оформлення, відсоток розгляду справ становить 83 %.

В тому числі за 2016 рік за ст. 124 КУпАП надійшло до Бориспільського міськрайонного суду Київської області 1064 справи, відсоток від загальної кількості справ що надійшов до суду становить 28,9%, розглянуто з них 959, відсоток розглянутих становить 90% справ, з винесенням постанов про накладення адміністративного стягнення на 859 осіб. Для належного оформлення судом було повернуто 81 матеріал, відсоток від розглянутих становить – 8,5%.

За період 2017 року за ст. 124 КУпАП надійшло до Бориспільського міськрайонного суду Київської області 302 справи, відсоток від загальної кількості справ, що надійшли до суду становить 29,3%, розглянуто з них 246 справ, відсоток розглянутих становить 81,5% справ, з винесенням постанов про накладення адміністративного стягнення на 246 осіб. Для належного оформлення судом було повернуто 32 матеріали, відсоток від розглянутих становить – 10,6%.

З різних підстав закрито провадження у справах за період 2016 року щодо 100 осіб, з них за закінченням строків розгляду - 45 справ, відсутність складу адміністративного правопорушення – 35 справ, звільнено від адміністративної відповідальності за малозначністю - 17 справ, за період 2017 року щодо 46 осіб, з них за закінченням строків розгляду - 12 справ, відсутність складу адміністративного правопорушення – 11 справ, звільнено від адміністративної відповідальності за малозначністю - 20 справ.

До закриття справ призводить, зокрема, недотримання при складенні протоколу про адміністративне правопорушення уповноваженими посадовими особами патрульної поліції вимог ст. 38 КУпАП щодо строків накладення адміністративного стягнення та несвоєчасне надсилання матеріалів до суду, в тому числі після доопрацювання, складання протоколу без дотримання норм закону.

До адміністративної відповідальності судом за період 2016 року притягнуто 859 осіб, за період 2017 року 200 осіб. Штраф накладено за період 2016 року на 844 особи, або на 98 % від кількості притягнутих до адміністративної відповідальності, за період 2017 року на 193 особи, або на 96,5 % від кількості притягнутих до адміністративної відповідальності. Позбавлення спеціального права за період 2016 року – 15 осіб, або 1,7% від загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, за період 2017 року 7 осіб, що становить 3,5% від загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності.

Додаткові адміністративні стягнення у 2016 та 2017 році Бориспільським міськрайонним судом Київської області не накладалися.

Як свідчить судова практика, посадові особи патрульної поліції при оформленні та направленні до суду адміністративних матеріалів про недодержання водіями транспортних засобів правил дорожнього руху та експлуатації транспорту допускали порушення, які призводили до повернення цих матеріалів на дооформлення або до закриття справ.

Так, на дооформлення протягом 2016 року судом повернуто 81 адміністративний матеріал аналізованої категорії, а за період 2017 року 32 справи. Причиною повернення

матеріалу було те, що в адміністративному протоколі не розкрито суті вчиненого правопорушення, в порушення вимог ст. 256 КУпАП протокол не підписано особою, відносно якої складено протокол та відмова особи від підписання протоколу належним чином не оформлена, відсутні свідки події, неповні відомості в схемі ДТП, відсутні координати місця зіткнення, протокол складено незрозумілим почерком, протокол та рапорт інспектора мають суперечливий зміст та інші.

Згідно зі ст. 257 КУпАП протокол надсилається органів (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення, але в законі не зазначено, протягом якого строку. Це було причиною того, що матеріали надходили до суду після закінчення строків накладення адміністративного стягнення.

Частиною 2 ст. 38 КУпАП передбачено, якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до КУпАП чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніш як через три місяці з дня вчинення правопорушення.

Відповідно до п. 7 ст. 247 КУпАП провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю у разі закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків, передбачених ст. 38 цього Кодексу.

Суд обґрунтовано закривав провадження у справах у разі закінчення строків, визначених у ст. 38 КУпАП, однак при цьому винні особи уникали відповідальності.

Декілька справ про адміністративні правопорушення суд розглядав за відсутності осіб, які притягалися до адміністративної відповідальності, однак при цьому в матеріалах справ завжди були дані про повідомлення останніх про час судового розгляду, про що у постановках суду зазначалося, при цьому важливим є роз'яснення працівниками поліції ст. 268 КУпАП правопорушникам про те, що вони повідомлені про місце та час розгляду справи і суд додатково в таких випадках судові повістки не надсилає.

Серед проблем, що виникають при застосуванні судом чинного законодавства під час розгляду справ аналізованої категорії, можна назвати неналежним чином оформлені працівниками поліції протоколи про адміністративні правопорушення. Так, досить часто ними не виконуються вимоги Інструкції з їх оформлення, зокрема, реквізити протоколу заповнюються нерозбірливим почерком, у деяких випадках незрозуміло якою мовою, у розділі відомостей про особу, яка вчинила правопорушення, не зазначаються дані про фактичне місце проживання особи на час вчинення правопорушення.

Наступною проблемою є систематична неявка деяких правопорушників до суду, які у такий спосіб намагаються уникнути адміністративної відповідальності за вчинене, що разом із неналежно оформленим протоколом про адміністративне правопорушення фактично унеможлиблює виконання судом вимог ст. 280 КУпАП щодо встановлення під час розгляду справ всіх необхідних обставин, зокрема тих, що пом'якшують або обтяжують відповідальність особи, а також інших обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Оскаржено в апеляційному порядку до Апеляційного суду Київської області за період 2016 року 23 постанови Бориспільського міськрайонного суду Київської області, з них 15 змінено, інші залишені без змін, а за період 2017 року – 16 постанов, з них 2 залишено без змін, в інших станом на 15.03.2017 результат невідомий, основними причинами скасування постанов є: неврахування суддею при прийнятті рішення вимоги ст. 33 КУпАП; не врахування всіх фактичних обставин по справі; судові рішення постановлені з порушенням норм матеріального та процесуального права, відсоток скасованих до загальної кількості розглянутих справ за ст. 124 КУпАП становить – 1,5%.

Отже, на думку суду, для більш ефективного застосування законодавства про адміністративну відповідальність за порушення у сфері дорожнього руху необхідно дотримуватися порядку складання протоколів про адміністративні правопорушення та вчасно направляти їх до суду.

Доцільною є пропозиція, щоб працівники поліції при складанні адміністративного протоколу вимагали у правопорушника відомості про їх ідентифікаційний код і зазначали його в протоколі, оскільки відсутність ідентифікаційного коду є в подальшому перешкодою для Державної виконавчої служби у виконанні постанов суду про адміністративне стягнення у вигляді штрафу та надавали заявки про отримання судової повістки в електронній формі за допомогою SMS – повідомлень.

Окрім цього, пропонується начальникам відділів та управлінь патрульної поліції вжити заходів щодо недопущення в подальшому вищевказаних недоліків та звернути увагу працівників, на яких покладені обов'язки по складанню протоколів про адміністративне правопорушення на повноту їх складання та відповідність вимогам кодексу КУпАП.

Доцільно проводити за результатами роботи спільні наради між Бориспільським міськрайонним судом Київської області та працівниками Управління поліції.

Голова
Бориспільського міськрайонного суду
Київської області

Вознюк С.М.

Виконавець: консультант суду
Теренковська А.М.